

Ochrana čejky chocholaté

Využití agroenvironmentálně-klimatického opatření

Čejka chocholátá je elegantní pták velikosti hrdličky s nápadnou chocholkou na hlavě. Tento mizející ptačí druh můžete spatřit na zamokřených i sušších polích, na vlhkých loukách, v blízkosti vodních ploch a vodotečí nebo na dnech upuštěných rybníků.

- **Přílet.** První čejky je možné pozorovat už od února, kdy různé veliká hejna protahují krajinou (1).
- **Tok.** Postupně obsazují hnízdiště (2), obvykle ve skupinách. Samci přitom předvádí nápadné svatební lety doprovázené pronikavým voláním (3).

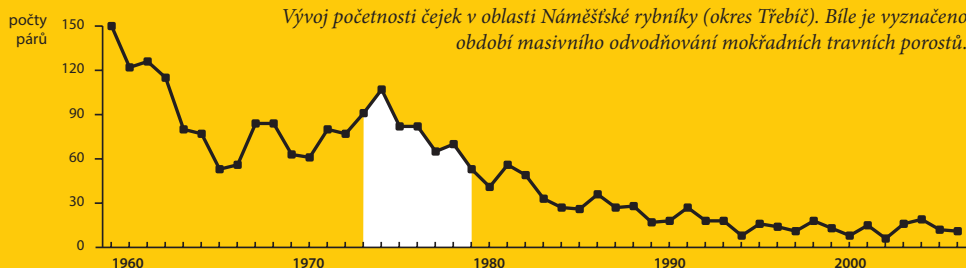

Snášení vajec. Do jednoho z hnízdního důlku, který samec hloubí na zemi, samice postupně snese nejčastěji 4 vajíčka (4), na kterých střídavě sedí oba rodiče (5). Pokud čejky o vajíčka přijdou, ať už kvůli zemědělským pracím nebo predaci, obvykle snesou náhradní snůšku, kterou tvoří často jen 3 vajíčka menších rozměrů.

OHROŽENÍ ČEJKY CHOCHOLATÉ

Čejka chocholatá je jedním z nejvíce ubývajících ptačích druhů u nás. Jen od roku 1982 se její stavy snížily zhruba o 80 %. K poklesu početnosti čejek přitom v mnoha oblastech docházelo už před rokem 1982 v reakci na masivní **odvodňování mokřadních luk** a s tím spojený zánik tradičních hnízdních stanovišť (viz graf). Čejku ohrožuje také **ničení hnízd** při jarních

zemědělských pracích na polích (např. jarní příprava půdy k osetí) nebo na loukách (např. vláčení), zvýšená **predace čejčích mládat** a **nízká úspěšnost náhradních snůšek** kvůli pokročilé sezóně i četným predátorům, kteří v této době již jen s velkými obtížemi hledají potravu pro svá mláďata v biotopově silně ochuzené polní krajině.

VII VIII IX X XI XII

- **Mláďata.** Zhruba po 27 dnech sezení se lhnou mláďata (6), která se krátce po oschnutí rozbíhají z hnízda. Samička mláďata podle potřeby zahřívá a vodí je za potravou (7), nejčastěji k mokřinám (8). Samec, pokud setrvá až do této doby, postává opodál a bedlivě rodinku střeží. Pokud se objeví nebezpečí, oba rodiče vzletnou a varují (9). Přítom na potenciálního predátora útočí nebo se ho snaží odvádět. Přibližně po 5 týdnech od vylíhnutí jsou mláďata vzletná.
- **Pohnízdní období a odlet.** Tohoroční mláďata vytváří s dospělými ptáky různě velké skupiny a společně se potulují po krajině (10). Zimují v jihozápadní Evropě.

MOŽNOSTI OCHRANY

Pro čejky je klíčové **zachovat stávající a vytvářet nové mokřady** v otevřené zemědělské krajině. **Ochrana hnízd před zničením** zemědělskou technikou je možná pomocí jejich vyznačení 2 bambusovými tyčemi umístěnými na řádku 5 m od hnízda (A). Pro nejčennější hnízdiště bylo připraveno zacílené **agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO)** Ochrana čejky chocholaté, které v první polovině roku kromě čejek chrání také kulíky říční, skřivany polní nebo zajíce polní, výjimečně i naše nejvzácnější bahňáky vodouše rudonohé a břehouše černoocasé. V druhé polovině roku z opatření profitují opylovači, semenožraví ptáci nebo různé druhy zvěře (B).

A

B

Podopatření AEKO Ochrana čejky chocholáté

- **pětiletý závazek** mezi zemědělcem a státem • **každoroční vyplácení** dodatečných nákladů a ztrát zemědělci
- roční výše podpory je **667 EUR/ha** (cca 18 000 Kč/ha) • podpora se vztahuje na plochu, která se musí vymezit jako **samostatný díl půdního bloku** • zemědělec pobírá i další platby **včetně SAPS a LFA**
- pokud o podporu žádá ekolog, plocha dílu půdního bloku s hnízdištěm čejky již není podpořena dotací v rámci ekologického zemědělství
- zemědělci musí plnit podmínky tzv. „cross compliance“ a minimální požadavky na použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin

Podmínky podopatření

- od 1. 1. do 15. 6. – **zabránění přejezdům** zemědělské i jiné techniky (výjimka se vztahuje na 4 m pás od okraje dílu půdního bloku pro přejezdy techniky)
- od 16. 6. do 15. 7. – **vysetí stanovené směsi** (certifikované, uznané nebo kontrolované osivo, které není starší dvou let od posledního úředního odběru vzorku uvedeného na úředních návěškách; v případě setí směsi již namíchaného osiva je nutné směs použít nejpozději do dvou let od vydání míchacího protokolu) v jedné ze dvou variant:
  - složení stanovené směsi pro krmnou variantu:
    - 10 kg prosa setého,
    - 10 kg lesknice kanárské,
    - 5 kg slunečnice roční na hektar
  - složení stanovené směsi pro opylovače:
    - 6,25 kg svazenky vratičolisté,
    - 5,00 kg hořčice bílé,
    - 5,00 kg řepky jarní,
    - 5,00 kg pohanky obecné,
    - 3,75 kg komonice bílé na hektar
- od 15. 11. do 31. 12. – **zapravení porostu** do půdy, optimálně hlubokou orbou.

Návrh hnízdišť zařazených do AEKO Ochrana čejky chocholáté naleznete v LPIS u položky tisk č. 3 (Agroenvironmentální údaje PRV 2015–2020 k datu). Pokud je hnízdiště čejky vymezeno, najdete ve sloupci „typ louky“ slovo „ČEJKA“. Informaci o vymezeném hnízdišti lze rovněž najít na konkrétním dílu půdního bloku na záložce „Podrobné“ v části „AEO info – ENVIRO vymezení PRV 2015–2020“. Vymezené hnízdiště lze graficky znázornit v mapě zapnutím žárovky v části „Dotace-Nové ENVIRO“.

Vydala Fakulta životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze ve spolupráci s Českou společností ornitologickou za finanční podpory projektu Ministerstva financí financovaného z EHP a Norských fondů 2009–2014 v rámci programu CZ02 – Biodiverzita a ekosystémové služby: EHP-CZ02-OV-1-027-2015 Zmírnění důsledků fragmentace biotopů v různých typech krajiny České republiky.

Supported by grant from Iceland, Lichtenstein and Norway.

Autor textu: Václav Zámečník

Atoři fotografií: Tomáš Bělka, Jiří Bohdal, Dušan Boucný, Lubomír Hlásek, Vojtěch Kubelka, Libor Praus, Karel Šimeček, Jan Vratislav, Václav Zámečník

Grafická úprava a sazba: Jiří Kaláček

Náklad: 3 000 ks

Tisk: Grafotechna plus, s. r. o.